

Pub. 20. m. Gr. 42.

DISSERTATIO INAUGURALIS IURIDICA

1765,3

12

DE

ACTORE FORVM REI
HAUD SEMPER SEQUENTE

QVAM

AVSPICIIS DIVINIS
EX DECRETO ILLVSTRIS IVRECONSULTORVM
ORDINIS

PRAESIDE

VIRO ILLVSTRI ET EXCELLENTISSIMO

IO. AVGVSTO HELLFELD, D.

ICTO AC PROFESSORE PVBL. ORDIN.

SEREN. DVICIS SAXO-GOTHANI A CONSILII AVLICIS CVRIAE
PROVINCIALSI ET FACVLTATIS IVRIDICAE ASSESSORE,
SCABIN. COLLEGII SENIORE

PATRONO ATQVE PRAECEPTORE DEVOTA MENTE IN
AETERNVM PROSEQVENDO

B-145

PRO GRADV DOCTORIS

PLACIDO ERVDITORVM EXAMINI

AD DIEM XXII. APRIL. CIO 1866 LXV.

SVBMITTIT

AVCTOR

GOTHOF. IVSTINVS GVILIELMVS
SALZMANNVS

IENENSIS.

IENAE LITTERIS SCHILLIANIS.

§. I.

Regula: actor sequitur forum rei, admittit exceptiones.

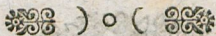
Quod actor forum rei sequi debeat, regula est, non legibus solum (*), sed communi quoque ICtorum consensu firmata. Sicuti vero in iure nostro admodum rarae sunt regulae, quae omnes plane exceptiones excludunt; ita quoque regula, qua actor forum rei sequi tenetur, suis haud destituta est exceptionibus, quas pro parte iam obseruarunt, BRVNNEMANN (**), TVSCH (**), BARBOSA (***) aliique, aut non satis curate eas determinarunt. Hinc operae pretium me facturum credidi, si paulo curatius in hacce inquirerem exceptiones. Quod, ut ordine fiat, ante omnia notiones, quae regulam ingrediuntur, sunt eruendae, et deinde eius ratio erit exponenda, quo magis exinde deduci queant exceptiones regulam limitantes.

(*) L. 2. C. de iurisd. omnium iudic. L. final. C. ubi in rem actio exerceri debeat c. 4. §. X. de foro competente.

(**) ad L. 2. Cod. citatam.

A

(***) Con-

(*) *Conclus. pract. T. I. lit. A. concl. 122.*

(**) *Axiom. 6. voc. actor.*

§. II.

Quid sit forum? et quid significet regula actor sequitur forum.

FORVM hic denotat locum ad exercendas et dirimendas lites destinatum (*). Leges igitur, dum rei forum actorem sequi iubent, idem significant, ac actor adire debet locum, qui reo, ut ibi eius lites dirimerentur, est assignatus. In omni enim ciuitate bene ordinata cuilibet ciui, et cuicunque causarum generi assignatus est magistratus, ad quem lites certarum personarum causarumque cognoscendi et decidendi ius pertinet, et magistratus, cui reus in causa, de qua agitur, subest, competens vocatur.

(*) c. 10. X. de V. S. Varios significatus huius vocabuli vide apud YCAT *Vocab. iuris V. forum.*

§. III.

Definitio actoris et rei, ex qua formatur regula, quod actio instituenda sit apud eum, cuius decreta cogere possunt reum.

ACTOR dicitur is, qui postulat a iudice, ut alterum cogat, quo magis sibi ius tribuat competens. Is quem iudex ex actoris intentione cogere debet, dicitur REVS. Actor igitur aduersarium per iudicem vult cogere. Iam vero regulariter cogere potest magistratus, cui persona rei subest. Hinc actor regulariter eum adire tenetur iudicem, cuius decreta effectum coactiuum habere possunt (*), id est eum, cuius iurisdictioni persona rei subest. Quod dum facit actor, forum rei sequitur.

(*) SCHILTER exercit. ad Pand. XIII. thes. 20.

§. IV.

§. IV.
Exceptiones a regula proposita nituntur vel in singulari priuilegio vel iure communi. Ad priorem classem pertinent personae miserabiles.

Quamuis vero actor forum rei sequi teneatur (§. 3.) variae tamen sunt exceptiones, quae actorem ab obligatione forum rei sequendi liberant. Hae exceptiones vel in singulari actoris priuilegio, vel in ipso iure communi nituntur. Singulari priuilegio fori intuitu gaudent, *primo*, personae miserabiles. Hi enim, forum rei ordinarium sequi, haud obligantur, sed omisiss omnibus instantiis causam ad ipsum imperantem deferre possunt (*). Et quamuis non desint, qui hocce miserabilium personarum priuilegium ad eum restringunt casum, quo hae personae rei vices sustinent; verba tamen legis aequae ac eius ratio generatim miserabilibus permittunt personis, suum aduersarium ad supremum imperantis vocare tribunal. Imò ius canonicum (**) causas miserabilium personarum ad forum ecclesiasticum deferri permittit. Quod tamen in protestantium non obtinet foris (*).

(*) L. vii. C. quando Imperator in cer papillos. adde ILLVST. PRAESID. Iurisprud. forensen §. 521. KRULL. et OERHE II. de iuribus ac priuilegiis miserab. person.

(**) C. 26. X. de V. S. c. 15. x. de foro competence quod tamen restringit c. II. x. eodem.

(***) BOEHMER iure eccl. profestane. Lib. II. tit. II. §. 33.

§. V.

Quatenus clericus actor laici forum sequatur.

Deinde ex iuris canonici principiis (*) clerici laicos, qui eorum personis, vel bonis iniuriam intulerunt, pro arbitrio, vel in seculari, vel ecclesiastico foro conuenire que-

unt, sicque feculare rei forum sequi, haud tenentur, modo certum sit, quod bona sint clerici (**). Quod tamen apud protestantes non indistincte obtinet. Interest enim, quoad personas clericorum, vtrum iniuria officio clerici, an eius personae sit illata. illa censurae est ecclesiasticae, non haec. Quod ad bona clericorum propria atinet, clerici non aliter, vt alia ciuitatis membra habentur, sicque forum rei sequuntur (**).

(*) c. 5. et 8. x. de foro competente.

(**) BOEHMER I. E. *protest.* Lib. II. tit. 11. §. 54. MEVIVS P. III. decif. 257.

(***) LVDOVICI *Consistor. Process.* Cap. V. §. 14. CARPZOV. *iurisp. Consistor.* Lib. III. tit. 1. defin. 7.

§. VI.

Tertia exceptio traditur, si ordinarius iudex rei suspectus est.

Porro actor ex principiis pontificum ab obligatione forum rei adeundi se liberare poterat, si iudicem rei ordinarium, tamquam suspectum, mediante perhorrescentiae iuramento recusaret (*). Hoc enim praestito, reus, vt coram iudice ecclesiastico responderet, poterat adstringi (**). De nimia hac iurisdictionis ecclesiasticae extensione conqueisti sunt Germaniae status, verbis: „*Item, quum Romae quispiam etiam laicus, interposito iuramento, asserit, se non sperare iustitiam apud iudicem competentem in Germania assequi posse, protinus ad tale iuramentum admittitur, ac citatio contra partem aduersam decernitur. Sicque processus a iudice ordinario ex Germania Romam, nec iudice interpellato, nec parte aduersa admonita, protrahitur; inde iuramenti praetextu, nec fori declinatio, nec vlla admittitur probatio, etiamsi plane doceri possit, actorem illam peierasse.* Quae res si al.

si alius radices ageret, nec principiis resisteretur, omnes tandem consue ad Romanae curiae tribunal deuoluerentur, ordinariique vniuersa sua priuarentur iurisdictione. Quod non solum contra omnem iustitiam, sed etiam intolerabile foret. Inde haec doctrina iuris pontificii in Germania, praesertim apud protestantes, nullius est vsus, quamuis in casu quo iudex rei suspectus est, ordinarius praeteriri et ad superiorem vel commissarium causa deuolui queat.

(*) c. 6. et 10. X. de foro competente ibique GONZALEZ TELLEZ in commentario.

(**) in centum grauaminibus in comitiis Noribergensibus 1523. propositis apud SCHILTER de libertate eccles. Germ. p. 866.

§. VII.

Transitus ad casus quibus iure communi actor rei forum sequi haud tenetur, eorumque diuisio generalis.

Non solum vero ex singulari priuilegio actor ab obligatione, qua forum rei sequi tenetur, dispensatur, sed quoque iure communi varii dantur casus, quibus actor, vt reum coram iudice, cui eius persona subest, conueniat, haud adstringitur. Hosce casus in praesenti curatius determinare animus est. Quam in rem ex traditis (§. 3.) iam constat, actoris intentionem eo redire, vt per iudicem cogat reum, et quidem vel ad id, ne reus in se suasque res sibi ius arroget, vel ad id, ne sibi reus de suo aliquid praestet. Hoc casu, in regula actor rei forum sequi tenetur, nisi singularis causa aliud fundet forum. Illo vero casu, necesse haud est, vt actor eum adeat iudicem, cui persona rei subest. De vtroque casu in sequentibus speciatim erit agendum.

§. VIII.

*Aktor in casu, quo de eo, quod ad rei rō suam pertinet,
nil exigit, forum rei sequi non tenetur.*

Aktor in casu, quo a reo exigit, ne in se suasque res sibi ius arroget, forum, cui persona rei subest, sequi haud tenetur (§. 7.). In casu enim proposito actor de eo, quod rō suam rei pertinet, nil exigit, sed solum a iudice postulat, defensionem contra rei iniustos conatus et turbationes illicitas. Iam vero quilibet magistratus iure gaudet, omnes personas et res, quae suae subeunt iurisdictioni, contra iniustos conatus et illicitas turbationes defendendi, et sic quoque actorem, vel quoad personam, vel quoad bona suae subiectum iurisdictioni, contra turbationes et conatus iniustos rei, iurisdictionis alienae, in suo iurisdictionis districtu defendere potest. Ex quo principio colligere licet regulam: *quod actor, qui solummodo sui suarumque rerum defensionem in districtu sui iudicis postulat, illam coram suo iudice omnino urgere possit, nec praecise opus habeat, iudicem adire, cui rei persona subest.*

§. IX.

*Aktor, qui in rem agit, non sequitur forum cui
rei persona subest.*

Aktor, qui solum sui suarumque rerum defensionem in districtu sui iudicis postulat, non praecise opus habet, iudicem adire, cui persona rei subest (§. 8.). Quodsi igitur res, in qua actor sibi possessionem, vel ius reale competere asserit, sub iudice quodam existat, et actor sui iuris, faeque possessionis defensionem contra suum aduersarium postulet, ille non praecise rei personam sequi tenetur, sed suum ius apud magistratum, cui res, de qua agitur, subest, per-

persequi potest. Quam ob rem iura probant forum rei sitae, quod quis in casu, ubi de defensione rei, seu possessionis suae agitur, coram iudice, ubi res sita est, agnoscere tenetur (*).

(*) L. 3. C. ubi in rem actio exerceri debeat.

§. X.

Actor in possessorio non rei, sed suum iudicem implorat.

Ubi de possessionis defensione agitur, actor non praecise rei personam sequitur, sed in foro rei sitae, recte agit (§. 9.). Clare enim legibus cautum est (*): *Vbi aut vis facta dicitur, aut momentanea possessio postulanda est, ibi loci iudicem aduersus eum, qui possessionem turbauit, conuenit iudicare.* Equidem, quod ad possessorium ordinarium, dubitari posset, an illi nostra applicari possit regula? quia in hoc processus genere non de retinenda, sed de recuperanda possessione agitur, sicque non tam defensionem, quam de eo, quod iam rei est, aliquid exigere videtur actor. Ast nihilominus possessorium ordinarium in foro rei sitae tractari posse, mihi satis certum videtur. Nam in hoc possessorio actor possessionem, quam suam sibi sine iure ereptam esse asserit, postulat, sui iudicis auxilium contra iniustum rei detentorem exigit. Hoc auxilium, cum a iudice rei sitae optime praestari possit; nil impedit, quominus iudex loci, ubi res sita est, de causis recuperandae possessionis statuere queat cum effectu, Quod et initium legis adductae, verbis: *ubi vis facta dicitur*, satis probat.

L. vn. C. ubi de possessione agi oporteat. L. vn. C. ubi de heredit. agatur.

§. XI.

In actionibus realibus actor rem, non forum rei sequitur.

Recte quoque in foro rei sitae proponuntur actiones reales

reales. Hae enim actiones rem sequuntur, nec ad id tendunt, vt reus de suo aliquid praestet, sed earum finis est, vt iudex declaret, actori ius in re competere, simulque reo iniungat, ne impediat actorem in exercitio iuris sibi competentis. Quod cum fieri possit a iudice, sub cuius iurisdictione res est, satis patet, coram hoc actiones reales institui, nec actorem compelli posse, vt iudicium, cui persona rei subest, sequatur (*).

L. 38. D. de iudiciis L. 66. D. ad Sc. Trebell. L. 1. et 3. C. *ubi in rem actio.*

§. XII.

An forum rei sitae in mobilibus locum habeat.

An vero rei sitae forum etiam ad mobilia extendi queat, dubitari posset, quia ossibus personae mobilia inhaerere dicuntur, ideoque de iis in foro domicilii rei agendum videtur. At licet successio in mobilia ex persona defuncti aestumatur, minime tamen eorum possessio ex loco, vbi dominus est, sed ex loco, vbi sunt, consideratur. Hinc ratione fori lex inter mobilia et immobilia non distinguit, sed generatim dici (*), in locis, quibus res, propter quas contenditur, constitutae sunt, aduersus possidentem in rem actionem posse moueri. Quare communis et in foro obseruata est sententia, de re mobili non minus, quam immobili, in loco vbi est, intentari posse actionem in rem (**), modo res in loco, vbi agitur, sit constituta, id est, in loco sit, vt ibi vel ad tempus vel in perpetuum maneat, cum transitoria in loco constituta iuridice non intelligantur.

(*) L. 3. C. *ubi in rem actio.*

(**) de BERGER *El. disc. for.* Tit. 4. obs. 2. MEYER P. IV. obs. 74.
MEYER *de foro rei sitae* thes. 12.

§. XIII.

§. XIII.

*Aktiones hereditariae itidem in foro rei sitae
institui queunt.*

Dum actiones reales in foro rei sitae proponi queant (§. II.) dubitari nequit, quin hereditatis petitio, aliaque, quae pro adipiscenda hereditate comperunt, remedia in foro rei sitae institui queant. Habemus in hanc rem legem vnicam Cod. *vbi de hereditate agatur*. At adiecta in lege verba: *si ibi degit* torquent interpretes (*). Nobis horum verborum sensus esse videtur: quod hereditatis controuersia terminanda sit, vel in loco domicilii eius, qui conuenitur, vel in foro rei sitae, modo posteriori casu conuentus in loco rei sitae continuet, sibi ius in res hereditarias arrogare, vel eas possidere. In loco enim degere, non praecise denotat, domicilium in loco habere, vel in loco quodam morari, sed proprie idem significat, ac in agendo pergere, seu continuare (**). Ex mente igitur legis controuersiae hereditariae in loco rei sitae terminantur, si reus in loco hereditatis sitae pergat, sibi arrogare possessionem rerum hereditariarum. Recte igitur se habet sententia in praxi recepta, quod hereditatis controuersiae terminandae sint, vbi res sita est (**). Si igitur res hereditariae sub diuersis iudicibus sitae a diuersis possidentur, contra eum, qui possidet quidem, non vero sub iudice, vbi agitur, actio in foro rei sitae habet locum apud eum iudicem, vbi reus degit, seu possidet.

(*) BRUNNEMANN ad hanc legem *CVIACIVS in paratir*, ad h. t.

(**) GESNER *thesaur. latin.* voce *degere*.

(***) STRYV *Synagma iur. civil.* Lib. IV. tit. I. §. 51. MAIER *de foro rei sitae* §. 54.

§. XIII.

*Quatenus in actionibus in rem scriptis et personalibus
forum rei sitae locum habeat.*

Extendunt quoque forum rei sitae ad actiones, quae in rem scriptae dicuntur (*), imo non defunt, qui putant Germanorum iure actiones personales, quae ad rem tendunt, in foro rei sitae institui posse (**). Quae sententia recte se habet, si in provincia plenus obtinet Landfasfiatus. De aliis vero provinciis idem affirmare ab defectum iuris patrii certi dubitamus.

(*) MAIER de foro rei sitae the. 46.

(**) HOMBERGK de foro rei sitae eiusque amplitudine apud veteres Germanos, SCHROEDER (L. C.) de actionibus personalibus, quae ad rem perendam sunt comparatae apud veteres Germ. in foro rei sitae instituendis.

§. XV.

*Actor forum rei sequi haud tenetur in casu, quo se
a petitionibus rei solum liberare cupit.*

Deinde quoque actor forum rei sequi haud tenetur, si eius intentio eo solum redit, ut se liberet a petitionibus aduersarii. Cuilibet enim agifratui ius competit, suos subditos contra aliorum petitiones iniustas securos reddere; si igitur aliquis coram suo iudice docet, sua interesse, liberari ab alterius praetensionibus, quas asserit iniustas, simulque iudicis auxilium, ut securus praestetur, implorat; dubitari nequit, quin magistratus succurrere, et causa cognita, eum ab alterius petitionibus liberum declarare possit. Inde in huiusmodi casu actor, seu implorans, non opus habet, aduersarii adire iudicem, sed coram suo proprio iudice suum ius persequi potest. Sunt haec principia in ipsa sana ratione fundata, quae deinde leges positivae in specialibus agnoscunt casibus.

§. XVI.

In processu prouocatorio actor rei forum haud sequitur.

Nituntur enim in principiis paragrapho antecedente expositis duo processus prouocatorii, alter ex lege diffamari, alter ex lege si contendat (*). In utroque processus genere prouocans forum prouocati sequi haud tenetur, sed coram suo iudice prouocationem exhibet et profequitur (**). Quod quidem ratione remedii ex lege si contendat extra dubium est. Natura enim huius remedii in eo consistit, vt prouocans aduersarium in agendo cunctantem prouocet ad replicandum contra exceptionem peremptoriam prouocato opponendam et probandam. Prouocantis igitur intentio eo redit, vt exceptionem firmet, mediante qua contra petitionem aduersarii per iudicem praestetur securus (*.*). Hanc securitatem prouocans a suo obtinere potest iudice, ideoque prouocatio ex lege si contendat coram iudice prouocantis ordinario recte instituitur (*.*.*). Praesertim, cum prouocans, in relatione ad causam principalem consideratus, proprie sit reus, et prouocatus in causa principali prouocantis iudicem agnoscere sit obligatus.

(*) Vtriusque processus fundamentum quaerunt in lege, et quidem prouocationis ex lege si contendat in L. 28. D. de fideiusforibus, et prouocationis ex lege diffamari in lege 5. C. de ingenuis manumissis. Ast nec largissima harum legum interpretatio ea filit, quae vsu fori in hisce processibus obtinet, prout docet de BERGER electis process. prouoc. §. 4. 5.

(**) SCHAVMBURG princ. praxeos iurid. iudic. Lib. II. cap. 6. §. 3. Illustr. PRAESES iurispr. for. §. 532.

(*.) petium sic formatur: Daß Prouocanten seine wieder Prouocatens An und Zusprüche habende Einreden billig bey Kräften bleiben, und er solche dem Prouocaten iederzeit entgegen zu setzen, wohl befugt, BERGER el. proc. prouoc. §. 48. SCHAVMBURG princip. prax iud. Lib. II. cap. 6. §. 3. n. **. Si prouocans petit, daß dem Prouocanten ein ewiges Stillschweigen auferlegt werden möge, ille quidem non satis

curate procedit, prouocatio tamen sustinetur. WERNHER P. II. obf. 487.

(***) GRIEBNER *princ. proc.* Lib. II. cap. 8. §. 4. LVDOVICI *Ciuiil-Procefs* cap. VI. §. 7.

§. XVII.

Idem obtinet in prouocatione ex lege diffamari.

Alterum processum prouocatorium instruit prouocatio ex lege diffamari, quae est remedium iuris, vi cuius ad agendum prouocatur is, qui, sibi aduersus prouocantem vel in eius re ius esse, iactauit, ad id, vt sub poena perpetui silentii ius suum probet (*). Finis huius prouocationis est, vt detrimentum ex diffamatione imminens iudicis auxilio auertatur. Quod, cum a suo iudice obtinere possit prouocans (§. 8.); satis patet, in prouocantis arbitrio esse, an diffamantis forum sequi, an vero coram suo proprio iudice illum conuenire velit. Imo non desunt Icti magni nominis, qui statuunt, prouocationem ex lege diffamari coram quolibet iudice, quamuis vtriusque intuitu incompetente, tractari posse, quia is, qui diffamat, se ipso facto ad agendum, vbi diffamato fuerit visum, arctat, et quasi prorogat forum, nec habet, de quo conqueratur, cum ipsi liberum sit, actionem principalem in foro diffamati competente instituere (**). Posterior sententia, licet illam haud faciamus nostram, minime aduersatur principio, quod prouocans prouocati forum sequi haud teneatur, nisi forsitan leges provinciales aliter statuunt (**).

(*) LVDOVICI *Ciuiil-Procefs* Cap. V. §. I. SCHAVMBURG *princ. prax. iudic.* Lib. VI. §. 2.

(**) de WERNHER P. V. obf. 109. MEVIVS P. III. decif. 112. CARPZOV. P. III. decif. 213; de BERGER *elect. proc. prouoc.* th. 20.

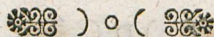
(***) Sic in proiecto Cod. Frider. Marchici P. III. Tit. 7. §. 1. dispositum legimus, quod diffamatus in iudicio diffamantis debeat prouocare. In Saxonia elect. prouocationes, tamquam remedia praeparatoria, ad

ad forum ordinarium, in quo causa principalis expedienda est, sunt restrictae. *Ordin. proc. nouiss. Tit. V. §. 6.*

§. XVIII.

Quatenus in aliis prouocationibus actor rei sequatur forum.

Praeter prouocationes in antecedentibus paragr. memoratas, aliae adhuc prouocationes in Germania vsu feruantur. Fieri enim potest, vt alicuius intersit, scire, an sint, de quibus actiones et lites sibi sint metuendae. Hos igitur per proclamata publica, ad exemplum edictalium citationum concepta, ad profitendas suas actiones suaque credita sub poena praecclusionis, vel amittendi sui iuris, prouocare licet. Sic e. g. in concursu creditorum ignoti creditores sub poena praecclusionis conuocantur ad liquidandum. Porro, si incertum est, cuinam ius in hereditatem competat, omnes, qui tale ius sibi vindicare cupiunt, sub poena derelicti iuris hereditarii edictaliter vocantur, nec minus emtores, vt certi fiant, an alicui in re emta ius pignoris competat, omnes, qui tale ius sibi competere putant, per publica programmata sub comminatione amittendi sui iuris conuocari curant. Fundamentum harum conuocationum quoad pignoratitios creditores in ipsa lege (*) latet, cuius vsu per modum interpretationis extensiuae latius extendunt Germaniae fora (**). Effectus harum prouocationum est, vt legitime prouocatus, si non comparuerit, suo iure, vel in totum, vel in tantum praeccludatur (**), salua tamen, si iusta causa adsit, restitutione in integrum, quatenus res in pristinum statum reduci potest (**). Vterius in ea, quae circa haec prouocationes iuris sunt inquirere, ad praesens haud facit institutum. Vnicum solum addimus, quod omnes hae prouocationes ex principiis iam traditis et secundum notoriam praxin non in foro prouocati, sed vel in foro prouocantis,

vel in foro rei sitae, vel ubi lis, cuius intuitu interest
prouocantis, instituantur.

(*) L. 6 C. de remissione pignoris.

(**) BERGER *elect. process. prou.* §. 23.

(***) de PVFFENDORF T. 1. *observat.* 131. Si e. g. creditor pignora-
tarius, qui ad proclamata publica suum ius haud profiteretur, ius
pignoris quidem, minime vero ius in personam sui debitoris amit-
tit. BRUNNEMANN in Cod. ad L. 6. de amiss. pignoris. Sic in
concurfu creditorum praeclosure iura creditorum haud profiten-
tium extinguuntur intuitu concursus, salvo regressu contra debito-
rem, qui ad meliorem peruenit fortunam. SALGADO de SAMO-
ZA *Labyr. credit.* P. I. cap. 8. nr. 15. *segg.* de PVFFENDORFF
T. 1. obf. 176. Contrariam sententiam defendere conatus est
LEYSER Sp. 490. Med. 1. quam tamen in fine rursus limitat.

(***) A LEYSER Sp. 490. m. 2. SCHAVMBURG *princ. prax.* Lib. II.
cap. 8. §. 19.

§. XVIII.

*Prouocationibus expositis non obstat regula: quod nemo
ad agendum cogi possit.*

Equidem prouocationes, quibus alter ad agendum
prouocatur, iuri contrariae videntur, quia leges volunt;
ne quis inuitus agere, vel accusare cogatur. At quamuis
in regula ad agendum nemo cogi possit (*); hoc tamen de
coactione simpliciter tali solum valet (**). Prouocationes
vero non simpliciter ad agendum cogunt, sed arbitrium
manet prouocato, an agere, an omissa actione ius suum
pro derelicto habere velit. Quodsi igitur tertius doceat,
sibi interesse, vt alter agat, vel omissa actione, ius suum
pro derelicto habeat, ille iure exigit, vt per iudicem prae-
figatur terminus, intra quem alter ius suum sub poena a-
missionis persequatur. Qua comminatione facta, et termi-
no legitime praefixo elapso, actio iure meritoque habetur
pro derelicta.

(*) L.

(*) L. vii. C. vt nemo iniuitus agere vel accusare cogatur.
 (**) BRUNNEMANN in comment. ad C. ad legem citaram.

§. XX.

*Actor quoque non semper sequitur rei forum in
 processu diuortii*

Porro quoque in processu, quem propter malitiosam desertionem pars deserta contra desertorem instituit, vt et diuortii a vulgari illa regula, quod actor rei forum sequatur, haud raro fit exceptio. Equidem expeditum est, quod causae matrimonii vinculum concernentes ad iudicem spectent ecclesiasticum (*). An vero necessario actor iudicem ecclesiasticum, cui persona rei subest, adire debeat? dubium videtur. Deficiunt leges, competentiam fori causarum, quae de diuortio agitantur, speciatim et expresse determinantes. Si vero rem ex iuris analogia aestumamus, ea verior videtur sententia, quod actor pro obtinendo diuortio suum adire queat iudicem. Is enim actionum, quae ad diuortium tendunt, finis est, vt actor a vinculo matrimonii, quo reo coniunctus est, liberetur (**). Nihil hic de reo exigit actor, sed solum a petitionibus rei, et obligationibus erga illum, ex iustis causis, praeuia earum cognitione se liberare cupit. Hinc actor in causa diuortii non praecise rei forum sequi tenetur, sed liberationem a matrimonii vinculo coram suo obtinere potest iudice (§.15.). Quam in rem illustris facultas iuridica lenensis ad quaestionem de foro diuortii competente respondit: *D. a. u. d. die Regul, dass die Klage vor dem ordentlichen Richter des Beklagten angesetzt werden müsse, blos von dem Fall, da der Kläger von dem Beklagten etwas zu prästiren verlanget, anzunehmen ist, inassen, wann der Kläger nicht somobl an den Beklagten etwas fordert, als vielmehr nur, dass der Beklagte an ihm, dem Kläger, oder den seinigen nichts zu fordern berechtiget sey.*

zu erklären bittet, derselbe an des Beklagten Richter nicht schlechterdings gebunden ist, wie solches bey den Real-Klagen, denen Provocationen ex lege diffamari et contendat, ingleichen denen Possessorien- und Desertions-Klagen, auch andern mehrern genugsam abzunehmen ist, und dann die Javolena, bey Anstellung der Divortien-Klage, nicht sowohl von Sempronio etwas fordert, als vielmehr nur, dass Sempronio an ihrer Person kein weiteres Recht aus der ehelichen Verbindung zusehe, zu erklären bittet; und dabero solthane Klage gegen den entwichenen Ehemann vor der Javolena dergleichen Richter um so mehr angestellet werden kan, als unter dessen Gerichtsbarkeit die Ehe geführt und die eheliche Treue hinwiderum gebrochen, mithin nach denen göttlich und natürlichen Rechten das Eheband in der that getrennet worden, dass hierunter ein mehreres, als die, nach denen bürgerlichen Gesetzen erforderliche sententia declaratoria de dissoluto matrimonio nicht übrig ist, welche Declaration von demjenigen Richter, unter dessen Gerichtsbarkeit die eheliche Treue gebrochen, am süglichsten geschehen kan.

CARPZOV definit. eccles. Lib. III. def. 69.

anbey der Javolena, dass sie ihren untreuen Ehemann vor dessen Obrigkeit belange, um so weniger anzumuthen, als derselbe die catholische Religion angenommen, und die Catholicken in Ansehung der Ehescheidung ganz andere Lehr-Sätze, als die Protestanten hegen, folglich Javolena vor einer catholischen Obrigkeit ihr Recht nicht erlangen kan: so halten wir denen Rechten nach gegründet, dass die Divortien-Klage in loco domicilii, wo selbst die beyden Eheleute zur Zeit der geschehenen Verlassung wesentlich gewohnt, und Javolena annoch wohnet, süglich anzustellen sey.

(*) BERGER electa process. matrim. §. 2. LVDOVICI Consistorial-Process. cap. IV. §. 4.

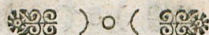
(**) SCHULTER Instit. iuris Canon. Lib. II. tit. 12. §. 9.

Quod potissimum locum habet, si actor diuersam religionem profitetur.

Praecipue vero actor in causa diuortii rei forum haud sequi tenetur, si reus diuersae est religionis, utpote, si vxor euangelicae religioni addicta contra maritum catholicum ad dissolutionem vinculi matrimonialis agit. Cum enim ius canonicum, ob sacramenti rationem matrimonium credit indissolubile, ideoque diuortium totale non, nisi in casu, quo infidelis fidelem deserit coniugem, admittit (*); protestantes vero nec sacramenti rationem in matrimonio agnoscunt, nec indissolubile vinculum matrimonii credunt; satis patet, vxorem euangelicam contra maritum religionis catholicae coram iudice catholico sententiam principiis suae religioni conuenientem sperare vix posse. Hinc vxor suam iudicem euangelicae religioni addictum adire, et coram eo ad diuortium agere potest (**). Quod eo magis locum habet, cum iurisdictio catholicorum ecclesiastica in causis Augustanae confessioni et conscientiae protestantium repugnantibus per pacem religiosam aequae ac Osnabrugensem penitus sit suspensa (*.*). Inde compelli nequit vxor, vt se submittat sententiae, quam non nisi suae religioni repugnantem expectare potest.

(*) c. 7. et 8. X. de diuortio CONCIL. TRIDENT. scilicet 24. c. 7.

(**) apud de LVDEWIG *consil. Hall. Tom. I. P. II. consil. 98.* haec leguntur: *wenn dann solches alles dem Herkommen nicht weniger gemäß, daß in Fall ein römisch catholischer Ehemann sein euangelisches Ehe-weib verlassen, das euangelische Consistorium oder Kirchen-Rath des euangelischen Eheweibes die Scheidung der Ehe sowohl als der Ver-löbniß vorzunehmen pfleget, da von der letztern Gattung NICOLAI de repud. P. I. c. 2. n. 7. BECHSTADT de sponsal. P. I. cap. 10. in der erstern aber, kan mürklich deshalb vor dem euangelischen Consistorio geschiedenen Eben der actor CONSULT. SAX. P. I. lib. II. cap. XV.*

PAVL GYPRÆVS P. I. cap. XIII. §. 17. IO. RIZELIUS de matrim. cap. 3. theorem. 17. p. 67. *Exempel anführen, und weil über dergleichen Fragen nicht der catholische, sondern der evangelische Ehe Richter ihre Religions-Verwandte ohne Unterschied bescheiden, solches im teutschen Reich vor nichts ungewöhnliches zu achten, daß jeder Ehegatte vor dem Richter seiner Religion in Ehefachen Recht nehme etc.*

(*) FAX REL. . ART. 7. INST. P. OSNAB. ART. V. §. 48.

§. XXII.

Maritus uxorem deserentem in suo conuenit foro.

Porro quoque dubitari nequit, quin maritus in suo proprio foro contra uxorem malitiose deserentem ad diuortium agere queat. Vxor enim forum mariti habet, illudque ex suo arbitrio deserere nequit (*). Hinc, quamuis vxor maritum deseruerit, et sub alio iudice degat, illa tamen mariti forum retinet, ibique recte conuenitur.

(*) l. 19. de iurisd. l. vlt. §. 3. D. ad municip. l. vlt. C. de incolis.

§. XXIII.

Quatenus vxor maritum desertorem in suo proprio foro conuenire queat?

Alia vero ratio esse videtur, si maritus suam malitiose deseruerit coniugem. Nam aut constat, quod maritus defertor domicilium loci, in quo stetit matrimonium, mutauerit, aut de eo non constat. Hoc casu, quia mutatio non praesumitur, maritus pristinum retinuisse forum censetur (*), ideoque in illo foro, quod tempore desertionis habuit, recte conuenitur. An vero in casu, quo de facta a marito domicilii mutatione satis constat, vxor, quae ad diuortium agere vult, mariti forum sequi teneatur? magis dubium videtur. Nos ex principiis (§. 21.) adductis in eam tranfimus sententiam, quod in vxoris electione sit, an ma-

riti

riti, an suum iudicem adire velit (**). Equidem obiici
 posset, quod vxor non proprio, sed mariti gaudeat
 foro, ideoque non in alio, quam mariti foro, ad diuor-
 tium agere queat. Ast regula, quod vxor mariti forum
 agnoscere teneatur, tamdiu solum locum habet, ac vincu-
 lum matrimonii perdurat. Hoc dissoluto, vxor sibi ipsi fo-
 rum constituere potest. Si igitur coniux matrimonium ob
 adulterium, maliciosam desertionem, seu alia ex causa dis-
 solutum esse contendit, tunc illa, vt mariti domicilium et
 forum sequatur, compelli nequit, potius coram iudice,
 cuius iurisdictionem hactenus agnouit, ad diuortium agere
 potest, praesertim, cum ipse maritus sua desertione iure ma-
 rituali in vxorem competente se abdicauit, et sententia di-
 uortii non tam condemnet, quam solum declarat, quod
 adsit iusta causa matrimonium dirimens (**). Inde non
 desunt Icti, qui statuunt, in casu, quo de existentia iu-
 stae diuortii causae constat, nec citationem aduersarii, nec
 processum requiri, sed iudicem innocentis coniugis statim
 diuortium decernere posse (**).

(*) CARPZOV Lib. II. resp. 21. n. 14. STRVVE Exercit. 9. n. 19.
 COCCENI consil. et respons. Tit. II. arg. 174.

(**) argumentum quoque desumi potest ex L. I. C. *vbi causa status a-
 gi debeat*, dum vi huius legis is, qui mutandi status causa aufu-
 git, in loco, ex quo aufugit, conueniri possit.

(***) CARPZOV defin. ecclesiast. L. III. Tit. V. def. 69. n. 8.

(****) RICHTER Vol. II. conf. 237. n. 12. BRVCKNER *decif. marr.*
 cap. 18. n. 36. ECKARD ad SCHILTERI *instit. iuris canon.* lib. II.
 tit. 12. §. 7.

§. XXIII.

*Illustres in causis matrimonii vinculum concernentibus non
 semper seruant regulam, actor sequitur forum rei.*

In illustrium quoque causis, matrimonii vinculum
 concernentibus, actor, rei forum semper sequi, haud tenetur.

C 2

Quam-

Quamuis enim imperii proceres imperatorem supremaque imperii tribunalia iudicem habeant competentem; imperator tamen et imperii tribunalia iurisdictionem sibi nec vindicant, nec ex principiis religionis catholicae vindicare possunt, ecclesiasticam. Pontificis vero, et episcoporum iurisdictione in causis matrimonialibus statuum evangelicorum non habet locum (*). Inde status euangelicae religionis in causis diuortii reuera iudice sunt destituti, et ex iustis causis, etiam sine iudicis sententia praeuia, diuortium facere possunt (**). Si autem rem tam grauem non suae propriae conscientiae committere, sed ex aliorum sententia praeuia causae cognitione diuortium facere velint; vel in arbitrium compromittere, vel confistorio proprio, aut alieno se submittere possunt (**). Altera vero pars hocce ab actore electum forum, si in illud nulla cadat suspicio, eo magis agnoscere tenetur, quia actor in causa, in qua iudicem non habet, et suae solum conscientiae consulere cupit, neque a reo, vt aliquid praestet, exigit, iudicem, quem suum agnoscit, adire potest. Quod certo modo ad nobiles Imperii immediatos extendi potest (**).

(*) PAX RELIGIOSA §. 7. I. F. O. Tit. V. §. 48.

(**) STRVVIJ *iurisp. heroic.* P. IV. cap. V. §. 21. *seqq.* COCCRII *deduct. consil. et resp.* T. I. p. 545.

(***) exempla vide in allegata *iurisp. heroica* P. IV. cap. III. sect. 2. §. 25. 26. 27. 33.

(****) de LYNCKER *consult. iur. arg.* 1.

§. XXV.

Administrator forum gestae administrationis agnoscere tenetur.

Porro inter causas, in quibus actor ad forum rei non est adstrictus, referri quoque meretur gestio administrationis.

nis. Qui enim aliena administravit bona, sub illo iudice, sub cuius iurisdictione administratio gesta est, recte convenitur. Oritur inde forum gestae administrationis a legibus adprobatum (*), in quo administrator se defendere, id est, rei vices subire tenetur (**). Cum enim in foro gestae administrationis omnia, quae ad causam instruendam faciunt, veluti testes, documenta, ipsa rei administratae inspectio et aestimatio facillime haberi possunt, quae in alio loco non nisi magnis sumptibus et difficultatibus expediri queunt; leges constituerunt, ut administrator coram iudice, sub quo gesit, respondeat, licet alibi domicilium habeat, et iudici, sub quo administravit, plane non subsit (*.*).

(*) L. 19. §. 1. et L. 36. §. 1. D. de iudiciis L. 54. §. 1. D. de procuratoribus L. 1. et 2. C. ubi de ratiocin.

(**) L. 51. §. 1. D. de procuratoribus.

(* *) BOEHMER *Consult. et decis.* T. II. P. II. resp. 1234. n. 16. seqq. LEYSER Sp. 73. m. 9.

§. XXVI.

Quatenus ob causarum connexitatem actor alium, quam rei iudicem ordinarium adire queat.

Simili quoque modo actor rei forum simpliciter haud sequitur in causis, quae identitatem vel connexitatem habent. Identitas causarum adest, quando ex vno eodemque fundamento aduersus plures res vel personas actio competit. Connexitas vero existit, quando causae diuersae ita sunt comparatae, ut vna ex altera fundamentum decisionis repetat. Ob identitatis rationem, ne lites earumque sumtus praeter necessitatem multiplicentur, plures rei coram vno iudice superiore communi possunt et debent conueniri (*). Quamuis igitur vnus vel alter reorum in prima instantia alium habeat iudicem, hic tamen

praeteriri, et actor superiorem adire potest, sicque non praecise rei forum sequitur. Deinde, cum causae connexae commode separari nequeant, haud raro ob connexitatem causarum actor reum coram iudice conuenit, cui reus haud subest (**).

(*) L. 1 et 2. D. de quibus rebus ad eundem iudicem eorum L. 5. C. arbitrium tutelae.

(**) L. 10 C. de iudiciis L. 13. C. de rei vindic. addatur MAGNIFICI ET ILLUSTRIS A. L. C. SCHMID disp. de generibus continendae causar. genuinis.

§. XXVII.

Ad quodnam forum causa spectet, si clericus et laicus ob identitatem coram vno iudice sunt conueniendi.

Si ob causarum identitatem personae diuersi fori coram vno eodemque iudice conueniendi sunt (§. 26.), in reorum numero interdum clerici et laici simul concurrunt, ideoque disceptatur, an in iudicio ecclesiastico, an in iudicio seculari causa sit tractanda? Non desunt qui hoc casu litem in foro ecclesiastico, tanquam magis digno, tractandam censent (*). Sunt vero et alii, qui in praedictum magistratus secularis doctrinam de iudicii ecclesiastici praerogatiua confictam, ideoque causam iudici seculari vindicandam docent (**). At vtriusque partis sententia mihi adhuc variis subesse videtur dubiis. Quamuis enim prior sententia ex principiis iuris pontificii supra (§. 5.) traditis, certo modo defendi queat, haecce tamen principia apud protestantes haud obtinent, immo in terris catholicorum secularibus inuito territorii domino pontifices suam iurisdictionem eo extendere nequeunt, vt laicos, in causis mere secularibus ad ecclesiastica fora trahere queant. Altera vero sententia, quod nempe ob identitatem clericus in foro seculari se de-

fen-

fendere debeat, iidem lubrico innititur fundamento. Equidem in casu, quo in iure reali vel possessione identitas suam habet fundamentum, dubium non est, quin in foro rei sitae omnes litis consortes conveniri queant (§. 10. 11.), siue laici sint, siue clerici, dum privilegium personae concessum, forum rei sitae haud excludat (*,*). Si vero clericus simul cum laico in causa mere personali convenitur, nulla est ratio, cur ob identitatem clericus in foro seculari stare debeat. Identitas enim causarum iudicem omnium litis consortium communem praeponit. Talis vero non est iudex secularis. Nobis igitur sic videtur. Identitas causae efficit, ut actio coram iudice omnium litis consortium communi instituenda sit (§. 26.). Talis intuitu laicorum in causa seculari non est iudex ecclesiasticus, nec intuitu clericorum in causa mere personali iudex secularis. Bene vero in terris evangelicorum communis superior est territorii dominus. Si igitur clericus et laicus simul conveniendi in vno sunt territorio, imperans adeundus est, qui per iudicem extra ordinem constitutum seu commissarium causam cognoscere et decidere potest. Si vero litis consortes diversi sint territorii, aut clericus in provincia pontificiae religioni addicta degat, tunc communis deficit superior et causa erit diuidenda, ita, ut quilibet coram suo iudice conveniri debeat.

(*) BERLICH P. II. dec. 220. n. 24. BRUNNEMANN ad tit. d. de quibus causis ad eundem iudicem n. 6. LYDOVICI proc. consistorial. cap. V. §. 13.

(**) WERNHER P. I. obs. 305. n. 27. FRIDERVS de processibus mandar. L. III. cap. IV. n. 22.

(**) WERNHER P. I. obs. 305. n. 27. MAIER de foro rei sitae th. 23. 25. GAIL Lib. I. obs. 1. n. 4.

§. XXVIII.

*Arrestum interdum alio, quam suo iudicē
subiicit reum.*

Non solum vero reus in casu, quo actor ab eo nil exigit, sed quoque in casu, quo de suo aliquid praestare debet, coram alio, quam suo iudice, ex singulari causa se defendere tenetur. Huiusmodi causa singularis forum fundans est arrestum iuris communis (*), quo persona, vel res sub iudiciali detinetur custodia eo fine, ut coram iudice arrestante forum vel fundetur vel firmetur. Quamvis enim arresta, tanquam executionis initium, in regula non habeant locum (**), illa tamen iura non improbant, si ob periculum imminens rei, seu iuris conservandi causa, imponuntur (**). Quodsi enim debitor se suaque bona iuri et iudicio subtrahere velit, sicque periculum amittendae rei adfit, ad instantiam actoris personam vel rem sub sua iurisdictione existentem iudex arresto detinere potest, eo fine, ut forum vel fundetur vel firmetur. Potest enim arrestum imponi vel ad forum fundandum vel ad illud firmandum. Prius fit, si actor in re per territorium transportanda sibi ius esse affirmat, et periculum rei amittendae probat, vel debitor fugitivus seu vagabundus per territorium transiens ad implorationem actoris detinetur (**). Posterius vero locum habet, si iudicis cuiusdam iurisdictione, vel ratione fori contractus, vel ex alia iusta causa quidem fundata, metuendum vero sit, iudicium fuga rei, seu alio modo fore elusorium, Vtroque casu iudex arrestando personam seu bona efficit, ut reus coram iudicio arrestantis rite se defendere cogatur, quamvis illi quoad personam non subfit.

(*) Loquimur de arresto iuris communis. A quo differt Saxoniceum, quod

quod pignoris consequendi causa imponitur, cum e contrario arresti iuris communis finis principalis sit, ut forum fundetur vel firmetur. Quamvis in casu, quo debitoris fugitivi bona per arrestantem reliquis creditoribus sunt conservata, huic ex aequitatis ratione ex argumento L. 5. et 6. D. qui potiores in pignore ius praedationis haud denegetur. MEVIVS de arrestis cap. XIX. §. 19. seqq.

(**) argum. L. vii. C. de prohibita sequestr. pecun. L. 7. C. de obl. ex action. GAIL. de arrestis cap. I. n. 30. RODING Pandectae Lib. I. tit. XI. §. 10-48.

(***) Recessus imp. de 1594. §. 81. seqq. Ordin. proc. Saxon. elector. tit. 51.

§. XXVIII.

Vi contractus reus coram iudice non suo interdum stare debet.

Tandem quoque reus coram iudice non suo forum fortiri potest ex contractu. Non enim ignotum est in iure nostro *contractus forum*, quod, quis sub iudice loci, *vbi ad contractus implementum est obligatus, sortitur*. Equidem de eo non est dubium, quin certis in casibus reus ex pacto iudici se submittere, sicque voluntario iurisdictionem prorogare queat. Ast in praesenti non de foro ex libera voluntate prorogato, sed de eo, quod reus coram iudice non suo ex natura contractus agnoscere tenetur, nobis sermo est. Ex natura autem contractus reus forum sortitur in illo loco, *vbi ad contractus implementum tenetur*. Sicuti enim reus contractum in loco, quo eius implementum praestare se obligavit, adimplere perfecte est obligatus; ita quoque dubitari nequit, quin actor implementum in loco, quo vi contractus illud fieri debet, exigere, sicque coram eisdem loci iudice ex contractu reum convenire queat. Et quidem locus, vbi adimplementum fieri debet, vel in contractu determinatus est, vel non. Priori casu contractus forum est in loco, vbi implementum facere, est convenitum (*), imo si generatim dictum: vt creditor implementum

D

exigat,

exigat, ubicunque velit, debitor, ubicunque deprehensus fuerit, conueniri potest (**). Posteriori vero casu, quo locus solutionis non est determinatus, contrahentes in illum consensisse praesumuntur locum, ubi contractus perfectionem est consequutus (*.*), nisi forsan peregrinanti, vel praeternauianti, fuerit creditum. Hoc enim casu, cum sciret creditor, quod in loco contractus aduena vel praeternauians soluere nollet, eidemque nihilominus fidem habuit, locus domicilii solutioni destinatus praesumitur. Sicque forum loci, ubi est contractum, non admittitur (*.*). Secus se res habet, si creditor aduena, vel nauigantis fidem non fuerit secutus, sed solutionem statim fieri voluerit, quo casu aduena in loco contractus detineri, et ad solutionem compelli potest. Iure canonico vero, ut forum contractus effectum habeat, requiritur, ut reus in foro contractus inueniatur, vel ibi bona possideat (†).

(*) L. 19. §. 2. D. de iudiciis L. 21. D. de obligat. et action.

(**) MEVIUS de arrestis c. XII. n. 13. BARDILI de foro contractus cap. IV. n. 9. seqq.

(*.) BRUNNEMANN ad L. 20. D. de obligat. et. action. CARPZOV P. III. decis. 216.

(*.) L. 19. §. 2. D. de iudiciis.

(†) BARDILI loco citato cap. IV. n. 29.

(††) c. 1. §. 3. de foro competente in 6to reus vero in foro contractus inuenitur, si ibi ad tempus commoratur. Ut domicilium ibi habeat, non requiritur, adde de WERNBER P. III. obi. 199.

§. XXX.

Ex cambio forum contractus locum habet.

Forum quoque contractus constituitur per negotium cambiale. Ad quamcunque enim contractuum classem, siue ad nominatos, siue ad innominatos, siue ad litterales, verbales, vel consensuales contractus referas cambium, il-
lud

lud tamen in contractuum numero est, et exinde forum contractus locum habet. Hinc debitor cambialis non solum in foro domicilii, sed quoque in loco, ubi solutio fieri debet, vel contractus perfectionem obtinuit, vel si fugitius est, ubiunque deprehenditur, recte conuenitur.

§. XXXI.

Dubium contra exceptiones propositas.

Et haec sunt praecipuae, quae nobis in mentem venerunt, exceptiones a vulgari regula: actor sequitur rei forum, recedentes. At facile perspicio, mihi obiici posse, exceptiones in hac dissertatione propositas frustra in exceptionum numerum referri. Ex omnibus enim iuris compendiis notissima est diuisio in forum generale et speciale. Quorum hoc in singularibus solum, illud vero in cuiuscunque generis causis reus agnoscere debet. Si igitur actor, omisso foro generali, reum in foro speciali conuenit, ille rei forum omnino sequi, sicque forum speciale a vulgari regula exceptionem constituere haud videtur.

§. XXXII.

Responsio ad praecedens dubium.

Quamuis vero diuisio in forum generale et speciale recte se habeat, illa tamen nostris haud obstat assertis. Sensus enim, quem nostrae regulae leges tribuunt, eo redit, quod actor adire debeat illum iudicem, cui personae rei subest, id est, generale forum domicilii vel originis. Si igitur actor reum coram iudice, cui eius persona non subest, conuenire potest, ille rei forum proprie haud sequitur. Hanc regulae explicationem firmant verba L. 3. C. *ubi in rem actio exerceri debeat*. Ibi dicitur: *Actor rei forum, siue in rem siue in personam sit actio, sequitur. Sed et in locis, in quibus*

bus res, propter quas contenditur, sunt constitutae, iubemus in rem, actionem aduersus possidentem moueri. In principio legis ponitur regula: *Aktor rei forum, siue in rem, siue in personam sit actio, sequitur.* Deinde additur exceptio: quod aktor in actionibus realibus non praecise rei forum sequi teneatur, sed actio in locis, vbi res, propter quas contenditur, constitutae sunt, moueri possit. Ex addita exceptione colligere licet, in regula principio legis proposita sub foro intelligi generale, cui reus, quoad omnes subest actiones. Sic quoque in aliis legum textibus (*) regula: *aktor sequitur forum rei*, explicatur, quod aktor sequatur domicilium, seu forum rei generale. Cum igitur regulae nostrae sensus sit, quod aktor reum conuenire debeat, coram eo iudice, cui rei persona subest; satis patet, omnes eos casus, quibus aktor reum coram iudice, cui eius persona non subest, ex legum permissione conuenire potest, ad exceptiones a regula esse referendas.

(*) Inde in L. 2. C. de iurisdictione omnium iudicum dicitur aktor rei forum sequitur: nam vbi domicilium reus habet, vel tempore contractus habuit, ibi tantum eum conuenire oportet. Sic quoque in L. 19. §. 2. D. de iudiciis dicitur: aktor sequi tenetur domicilium rei.

§. XXXIII.

Regula generalis de foro quod aktor sequitur.

Si vero regulam de foro, quod aktor sequi debet, generaliore habere cupis, illa haec erit: *Aktor adire debet iudicem, cui ius competit de causa in iudicium deducta cognoscendi et statuendi. Talis vero iudex est vel generalis, cui simpliciter rei persona subest, vel*
 spc-

specialis, cuius iurisdictionem reus ex singulari solum
 causa sequi tenetur. Huiusmodi singulares causae ni-
 tuntur vel in privilegio (§. 4. 5.) vel in iure communi.
 Quorsum spectat I.) rei de qua agitur situs (§. 9. 10. 11
 12. 13.). II.) Si actor de eo, quod ad eo suum rei
 pertinet, nil exigit, sed ab eius petitionibus se solum
 liberare cupit (§. 15. - 24.), III.) gesta administratio
 (§. 25.) IV.) causae connexitas (§. 26. 27.). V.) Ar-
 restum (§. 28.). VI.) contractus (§. 29. 30.).
 aliaque.

FINIS.

ERRATA OPERARVM.

- pag. 2. lin. 4. pro *siquitur* lege *sequitur*.
 - - - - lin. 29. pro *regularitur* lege *regulariter*.
 pag. 5. lin. 24. pro *ne* lege *vs*.
 pag. 6. lin. 23. pro *distictu* lege *districtu*.
 pag. 7. lin. 12. pro *odinarium* lege *ordinarium*
 pag. 8. lin. 20. pro *dici* lege *dici*.
 pag. 22. lin. 15. pro *comeniendi* lege *conueniendae*.

PRAE-

PRAENOBILISSIMO DOCTISSIMOQUE
IVRIVM CANDIDATO

S. P. D.

PRAESES.

Titisima quidem, et vel ipsis dupondiis nota est regula, actor rei forum sequitur. Ast peruerfa huius regulae interpretatio applicationem ad casus obuios reddit dubiam, et errores producit, qui non leue inferunt detrimentum litigantibus. Non igitur improbo, sed potius laudo, TVVM consilium, quo speciminis auspicalis causa dictam regulam curatius exponere TIBI proposuisti. Tali ratione TVVM exequutus es propositum, vt in breui hoc opusculo varia occurrant, quae in vastis commentariis materiam de iudiciis tractantibus frustra quaesueris. Hinc TIBI de hoc eruditionis specimine gratulor, Deumque immortalem piis oro votis, velit honores doctores, quos promeris, TIBI esse fortunatissimos, quo magis vberimos diligentiae, qua litteris incubuisti, fructus capere queas, quam diutissime Vale mihi que faue.

Dabam Ienae d. XVIII. April

CIC ICCC LXV.

Jena, Diss., 1764-65

VD 18

ULB Halle

005.360 706

3

Pub. 20. m. 42.

1765,3

12

SERTATIO INAUGVRALIS IVRIDICA

DE

ORE FORVM REI
VD SEMPER SEQVENTE

QVAM

AVSPICIIS DIVINIS
RETO ILLVSTRIS IURECONSVLTORVM
ORDINIS

PRAESIDE

O ILLVSTRI ET EXCELLENTISSIMO
VGVSTO HELLFELD, D.

TO AC PROFESSORE PVBL. ORDIN.
CIS SAXO-GOTHANI A CONSILIIIS AVLICIS CVRIAE
NCIALSI ET FACVLTATIS IVRIDICAE ASSESSORE,
SCABIN. COLLEGII SENIORE
ATQVE PRAECEPTORE DEVOTA MENTE IN
AETERNVM PROSEQVENDO

PO GRADV DOCTORIS

IDO ERVDITORVM EXAMINI
AD DIEM XXII. APRIL. CIO MDCC LXV.

SVBMITTIT

AVCTOR

OF. IVSTINVS GVILIELMVS
SALZMANNVS

IENENSIS.

AE LITTERIS SCHILLIANIS.

